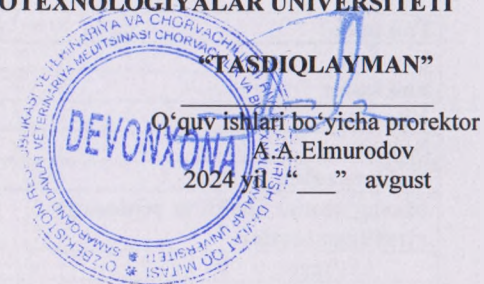

**O'ZBEKISTON RESPUBLIKASI
OLY TA'LIM, FAN VA INNOVATSIYALAR VAZIRLIGI**

**SAMARQAND DAVLAT VETERINARIYA MEDITSINASI,
CHORVACHILIK VA BIOTEXNOLOGIYALAR UNIVERSITETI**

**BALIQLARNING INFEKSION KASALLIKLARI
FANI BO'YICHA**

SILLABUS

Bilim sohasi:	800000 – Qishloq, o'rmon, baliq xo'jaligi va veterinariya
Ta'lim sohasi:	840000 – Veterinariya
Mutaxassisligi:	70840108 – Baliq kasalliklari

Samarqand – 2024

Modul / FAN SILLABUSI
Magistratura bo'limi
70840108 – Baliq kasalliklari
ta'lim mutaxassisligi

Fan nomi:	<i>Baliqlarning infeksiyon kasalliklari</i>
Fan turi:	Majburiy
Fan kodi:	BIK1108
Yil:	1
Semestr:	1
Ta'lim shakli:	Magistratura
Mashg'ulotlar shakli va semestrga ajratilgan soatlar:	240
Ma'ruza	50
Amaliy mashg'ulotlar	70
Laboratoriya mashg'ulotlari	-
Seminar	-
Mustaqil ta'lim	120
Kredit miqdori:	8
Baholash shakli:	Imtihon
Fan tili:	O'zbek

Fan maqsadi (FM)

FM1	Baliqlarning yuqumli kasalliklarining kelib chiqish sabablari, rivojlanish mexanizmi, simptom va sindromlari, tashxis qo'yishda informativ ma'lumot beruvchi belgilarning ahamiyati hamda davolash va oldini olishning ilmiy asoslangan zamonaviy usullari bo'yicha nazariy va amaliy bilimlarni shakllantirishdan iborat.
------------	--

Fanni o'zlashtirish uchun zarur boshlang'ich bilimlar

1.	Epizootologiya va infeksiyon kasalliklar
2.	Patazitar va invazion kasalliklar
3.	Veterinariya sanitariyasi
4.	Ekologiya

Ta'lim natijalari (TN)

	<i>Bilimlar jihatidan:</i>
TN1	Baliqlarning infeksiyon kasalliklari fani va uning rivojlanish tarixi. Fanning maqsadi, vazifasi va boshqa fanlar bilan aloqasi. Baliqlarning o'ziga xos anatomo-biologik xususiyatlari. Baliqlarning anatomik tuzilishi, fiziologik va biologik xususiyatlari
TN2	Epizootik jarayon va uni harakatlantiruvchi kuchlar, epizootiyaning

	rivojlanish qonunlari. Baliqchilik xo'jaliklarida veterinariya sanitariya tadbirlarini tashkil etish, o'tkazish;
TN3	Baliqlarning infeksiyon kasalliklarini kelib chiqish sabablari, tarqalishi, etilogiyasi, epizootologiyasi, patogenez va aniqlashni tezkor va zamonaviy usullarini bilishlari lozim;
TN4	Baliqlarning infeksiyon kasalliklarini xususiyatlaridan kelib chiqib, strategik oldini olish va qarshi kurashning zamonaviy va innovasion chora-tadbirlarni ishlab chiqish hamda joriy etishda uslubiy yondoshishni bilishi kerak.
	Ko'nikmalar jihatidan:
TN5	Baliqlarning infeksiyon kasalliklarni epizootologik ma'lumotlari, klinik belgilari, patanatomi o'zgarishlari va laboratoriya tekshish natijalari asosida aniqlay oladi;
TN6	Baliqchilik xo'jaliklarida veterinariya – sanitariyasi qoidalari, zararsizlantirish va dezinfeksiyalash usullarini farqlay oladi;
TN7	Baliqlarning infeksiyon kasalliklariga qarshi kurash chora – tadbirlariga baho bera oladi;
TN8	Baliqlarning infeksiyon kasalliklarida baliqlarni veterinariya – sanitariyasini biladi.

Fan mazmuni	
Mashg'ulotlar shakli: ma'ruza (M)	
M1	Baliqlarning infeksiyon kasalliklari faniga kirish.
M2	Epizootik jarayonlar va uni harakatlantiruvchi kuchlar
M3	Baliqlarning o'ziga xos anatomo-biologik xususiyatlari
M4	Baliqlarda infeksiyon kasalliklarning biologik asoslari, infeksiyon kasalliklar, nomenklaturasi va iqtisodiy zarari
M5	Baliqlarda infeksiyon kasalliklar tarqalishi va ularga qarshi o'tkaziladigan tadbirlar
M6	Infeksiyon kasalliklarning patogenez, immunitet va diagnostikasi
M7	Karplarning Qizamiq (Krasnuxa) (aeromonoz) kasalligi
M8	Losos turdagi baliqlarning Qizamiq (Krasnuxa, aeromonoz) kasalligi
M9	Pseudomonoz (<i>Pseudomonoz</i>)
M10	Baliq suzgichlarining bakterial chirish kasalligi.
M11	Vibrioz
M12	Miksomatoz.
M13	Tuberkulyoz
M14	Korinobakteroz
M15	Branxiomikoz
M16	Nefromikoz
M17	Saprolegnioz
M18	Virusli gemorragik septitseviya kasalligi
M19	Karplarning bahorgi viremiya kasalligi
M20	Karplarning ospa (chechak) kasalligi

M21	Losos turdagi baliqlarning yuqumli nekroz kasalligi
M22	Losos turdagi baliqlarning yuqumli anemiya kasalligi
M23	Iridovirusli kasalliklar
M24	Rikketsioz
M25	Yuqumli ensefalopatiya va retinopatiya kasalliklari
Mashg'ulotlar shakli: amaliy mashg'ulotlar (A)	
A1	Baliqlarning infeksiyon kasalliklari bilan ishlashda texnika xavfsizligi
A2	Baliqlarning infeksiyon kasalliklari bilan ishlashda texnika xavfsizligi
A3	Baliqlarga ishlatiladigan asboblari, klinik tekshirish usullari
A4	Baliqlarning bakterial kasalliklarini aniqlash usullari.
A5	Baliqlarning bakterial kasalliklarini aniqlash usullari..
A6	Baliqchilikda dezinfeksiya va dezinseksiya vositalari, ularni tayyorlash texnologiyasi, qo'llanilishi va ishlash mexanizmi
A7	Baliqchilikda dezinfeksiya va dezinseksiya vositalari, ularni tayyorlash texnologiyasi, qo'llanilishi va ishlash mexanizmi
A8	Karplarning Qizamiq (Krasnuxa) (aeromonoz) kasalligining tashxisi, davolash va oldini olish usullari
A9	Pseudomonoz kasalligining tashxisi, davolash va oldini olish usullari
A10	Baliq suzgichlarining bakterial chirish kasalligining tashxisi, davolash va oldini olish usullari
A11	Miksomatoz kasalligining tashxisi, davolash va oldini olish usullari.
A12	Tuberkulyoz kasalligining tashxisi, davolash va oldini olish usullari
A13	Baliqlarning mikologik kasalliklarini aniqlash usullari.
A14	Branxiomikoz kasalligining tashxisi, davolash va oldini olish usullari
A15	Nefromikoz kasalligining tashxisi, davolash va oldini olish usullari.
A16	Ixtiosporidioz kasalligining tashxisi, davolash va oldini olish usullari
A17	Saprolegnioz kasalligining tashxisi, davolash va oldini olish usullari.
A18	Baliqlarning virusli kasalliklarini aniqlash usullari
A19	Baliqlarning virusli kasalliklarini aniqlash usullari.
A20	Virusli gemorragik septitseviya kasalligining tashxisi, davolash va oldini olish usullari
A21	Karplarning bahorgi viremiya kasalligining tashxisi, davolash va oldini olish usullari.
A22	Karplarning ospa (chechak) kasalligining tashxisi, davolash va oldini olish usullari
A23	Losos turdagi baliqlarning yuqumli nekroz kasalligining tashxisi, davolash va oldini olish usullari
A24	Losos turdagi baliqlarning herpesvirusli kasalligining tashxisi, davolash va oldini olish usullari
A25	Yuqumli nekrotik pankreatit kasallikni aniqlash usullari.
A26	Losos turdagi baliqlarning yuqumli anemiya kasalligini aniqlash, oldini olish va davolash usullari.

Fan o'qituvchisi haqida ma'lumot

Muallif:	Z.B.Mamatova – SamDVMCHBU, “Parranda, baliq, asalari va mo'ynali hayvonlar kasalliklari” kafedrasini mudiri, dotsent, veterinariya fanlari nomzodi.
E-mail:	mzb360@mail.ru
Tashkilot:	Samarqand davlat veterinariya meditsinasi, chorvachilik va biotexnologiyalar universiteti “Parranda, baliq, asalari va mo'ynali hayvonlar kasalliklari” kafedrasini
Taqrizchilar:	1.A.M.Vaxidova– Samarqand davlat tibbiyot universiteti “Mikrobiologiya, virusologiya va immunologiya” kafedrasini dotsenti, b.f.d. 2. Narzullayev S. - Sharof Rashidov nomidagi Samargand davlat universiteti Biokimyo instituti Zoologiya kafedrasini dotsenti, b.f.f.d.(PhD).

Mazkur Sillabus universitet o'quv-uslubiy Kengashning 2024 yil __ avgustdagi 1 sonli yig'ilishi bayoni bilan tasdiqlangan.

Mazkur Sillabus “Parranda, baliq, asalari va mo'ynali hayvonlar kasalliklari” kafedrasining 2024 yil 26 avgustdagi 1 sonli yig'ilishi bayoni bilan ma'qullangan.

O'quv-uslubiy boshqarma boshlig'i

Magistratura bo'limi boshlig'i

Kafedra mudiri

Tuzuvchi

R.F.Ro'ziqulov

K.X.O'roqov

Z.B.Mamatova

Z.B.Mamatova

berishi lozim:

- Fanning mohiyati va mazmunini to'liq yoritib olsa;
- Fandagi mavzularni bayon qilishda ilmiylik va mantiqiylik saqlanib, ilmiy xatolik va chalkashliklarga yo'l qo'ymas;
- Fan bo'yicha mavzu materiallarining nazariy yoki amaliy ahamiyati haqida aniq tasavvurga ega bo'lsa;
- Fan doirasida mustaqil erkin fikrlash qobiliyatini namoyon eta olsa;
- Berilgan savollarga aniq va lo'nda javob bera olsa;
- Konspektga puxta tayyorlangan bo'lsa;
- Mustaqil topshiriqlarni to'liq va aniq bajargan bo'lsa;
- Fanga tegishli qonunlar va boshqa me'yoriy-xuquqiy hujjatlarni to'liq o'zlashtirgan bo'lsa;
- Fanga tegishli mavzulardan biri bo'yicha ilmiy maqola chop ettirgan bo'lsa;
- Tarixiy jarayonlarni sharxlay bilsa;

b) 4 baho olish uchun talabning bilim darajasi quyidagilarga javob**berishi lozim:**

- fanning mohiyati va mazmunini tushungan, fandagi mavzularni bayon qilishda ilmiy va mantiqiy chalkashliklarga yo'l qo'ymas;
- fanning mazmunini amaliy ahamiyatini tushungan bo'lsa;
- fan bo'yicha berilgan vazifa va topshiriqlarni o'quv dasturi doirasida bajarsa;
- fan bo'yicha berilgan savollarga to'g'ri javob bera olsa;
- fan bo'yicha konspektini puxta shakllantirgan bo'lsa;
- fan bo'yicha mustaqil topshiriqlarni to'liq bajargan bo'lsa;
- fanga tegishli qonunlar va boshqa me'yoriy hujjatlarni o'zlashtirgan bo'lsa.

v) 3 baho olish uchun talabning bilim darajasi quyidagilarga javob**berishi lozim:**

- fan haqida umumiy tushunchaga ega bo'lsa;
- fandagi mavzularni tor doirada yoritib, bayon qilishda ayrim chalkashliklarga yo'l qo'yilmas;
- bayon qilish ravon bo'lmasa;
- fan bo'yicha savollarga mujmal va chalkash javoblar olinsa;
- fan bo'yicha matn puxta shakllantirilmagan bo'lsa.

g) quyidagi hollarda talabning bilim darajasi qoniqarsiz 2 baho bilan baholanishi mumkin:

- fan bo'yicha mashg'ulotlarga tayorgarlik ko'rilmagan bo'lsa;
- fan bo'yicha mashg'ulotlarga doir hech qanday tasavvurga ega bo'lmasa;
- fan bo'yicha matnlarni boshqalardan ko'chirib olganligi sezilib tursa;
- fan bo'yicha matnda jiddiy xato va chalkashliklarga yo'l qo'yilgan bo'lsa;
- fanga doir berilgan savollarga javob olinmasa;
- fanni bilmasa.

A27	Baliqlarning buyrak bakterial kasalligining tashxisi, davolash va oldini olish usullari
A28	Epizootik nekroz kasalligining tashxisi, davolash va oldini olish usullari.
A29	Yuqumli ensefalopatiya va retinopatiya kasalligining tashxisi, davolash va oldini olish usullari
A30	Rikketsioz kasalligining tashxisi, davolash va oldini olish usullari
A31	Iridovirusli kasalligining tashxisi, davolash va oldini olish usullari
A32	limfotsitoz kasalligining tashxisi, davolash va oldini olish usullari
A33	Stomapapiloma kasallikning tashxisi, davolash va oldini olish usullari
A34	Baliqlarning yuqumli kaslliklarni oldini olish va qarshi kurashishning cheklov va karantin talbirlarini tashkil etish.
A35	Baliqlarning yuqumli kaslliklarni oldini olish va qarshi kurashishning cheklov va karantin talbirlarini tashkil etish.

Mustaqil ta'lim (MT)		120 soat
MT1	Baliqlarning infeksiyon kasalliklari fani va uning rivojlanish tarixi. Fanning maqsadi, vazifasi va boshqa fanlar bilan aloqasi. O'zbekiston Respublikasi va xorijiy davlatlarda baliqchilikni rivojlanish tarixi va bugungi holati.	4
MT2	Epizootik jarayonlar. Sporadiya, enzootiya, epizootiya va panzootiya holatlarining kelib chiqish sabablari. Epizootik jarayon va uni harakatlantiruvchi kuchlar, epizootik o'choq, epizootik manba, tarqalish mexanizmi.	4
MT3	Baliqlarda infeksiyon kasalliklar, nomenklaturasi va iqtisodiy zarari. Infeksiyon kasalliklar ta'rifi. Infeksiyon kasalliklar tarqalishi va ularni yuqish yo'llari.	4
MT4	Baliqlarda infeksiyon kasalliklarning biologik asoslari. Baliqlarni o'zaro va atrof muhit bilan munosabatlari. Tabiatda infeksiyani tarqalishi. Xo'jayin tanasida infeksiyaning joylashishi. Kasallik qo'zg'atuvchilarni baliq organizmiga ta'siri.	4
MT5	Baliqlarda infeksiyon kasalliklar tarqalishi va ularga qarshi o'tkaziladigan tadbirlar. Infeksiyon kasalliklar epizootologiyasi. infeksiyaning ekstensivligi. Infeksiyaning intensivligi. Transmissiv kasalliklar va manbasi. Infeksiyon kasalliklarga qarshi o'tkaziladigan tadbirlarni rejalashtirish.	4
MT6	Infeksiyon kasalliklarning patogenezini, immunitet va diagnostikasi	4
MT7	Baliqlarning bakterial kasalliklarini aniqlash usullari.	4
MT8	Baliqlarning virusli kasalliklarini aniqlash usullari.	4
MT19	Baliqchilikda dezinfeksiya vositalari, ularni tayyorlash texnologiyasi, qo'llanilishi va ishlash mexanizmi	4
MT10	Karplarning Qizamiq (Krasnuxa) (aeromonoz) kasalligining	4

	tashxisi, davolash va oldini olish usullari	
MT11	Losos turdagi baliqlarning Qizamiq (Krasnuxa) (aeromonoz) kasalligining tashxisi, davolash va oldini olish usullari	4
MT12	Psevdomonoz kasalligining tashxisi, davolash va oldini olish usullari	4
MT13	Baliq suzgichlarining bacterial chirish kasalligining tashxisi, davolash va oldini olish usullari	4
MT14	Vibrioz kasalligining tashxisi, davolash va oldini olish usullari	4
MT15	Miksomatoz kasalligining tashxisi, davolash va oldini olish usullari	4
MT16	Tuberkuleoz kasalligining tashxisi, davolash va oldini olish usullari	4
MT17	Branxiomikoz kasalligining tashxisi, davolash va oldini olish usullari	4
MT18	Nefromikoz kasalligining tashxisi, davolash va oldini olish usullari.	4
MT19	Ixtiosporidioz kasalligining tashxisi, davolash va oldini olish usullari	4
MT20	Saprolegnioz kasalligining tashxisi, davolash va oldini olish usullari	4
MT21	Virusli gemorragik septitseviya kasalligining tashxisi, davolash va oldini olish usullari	4
MT22	Karplarning bahorgi viremiya kasalligining tashxisi, davolash va oldini olish usullari.	4
MT23	Karplarning ospa (chechak) kasalligining tashxisi, davolash va oldini olish usullari	4
MT24	Losos turdagi baliqlarning yuquvli nekroz kasalligining tashxisi, davolash va oldini olish usullari.	4
MT25	Losos turdagi baliqlarning herpesvirusli kasalligining tashxisi, davolash va oldini olish usullari.	4
MT26	Yuqumli nekrotik pankreatit kasallikni aniqlash usullari.	4
MT27	Losos turdagi baliqlarning yuqumli anemiya kasalligini aniqlash, oldini olish va davolash usullari.	4
MT28	Baliqlarning buyrak bakterial kasalligining tashxisi, davolash va oldini olish usullari	4
MT29	Epizootik nekroz kasalligining tashxisi, davolash va oldini olish usullari.	4

MT30	Yuqumli ensefalopatiya va retinopatiya kasalligining tashxisi, davolash va oldini olish usullari	4
------	--	---

Asosiy adabiyotlar	
1.	Haqberdiyev P.S. Baliq kasalliklari. O'quv qo'llanma. Samarqand, 2010
2.	Baliq kasalliklari. Daminov A.S., Nasimov Sh.N., Gerasimchik V.A., Eshburiyev S.B., Qurbonov F.I. O'quv qo'llanma. Toshkent. Navro'z nashriyoti. 2020 yil.
3.	Даминов А. ва бошқалар. Баликларнинг юкумли касалликлари. Диагностикаси, белгилари ва даволаш усуллари (услубий тавсиялар). Самарқанд, 2020.
Qo'shimcha adabiyotlar	
4.	Mirziyoyev Sh.M. Birlashgan millatlar tashkiloti bosh assambleyasi 75-sessiyasida so'zlagan nutqini o'rganish va keng jamoatchilik o'rtasida targ'ib qilish. O'quv qullanma. Toshkent, "Ma'naviyat" NMIU, 2021. – 280 b.
5.	Mirziyoyev Sh.M. Yangi O'zbekistonda erkin va farovon yashaylik. "Toshkent, "Tasvir" nashriyot uyi, 2021. – 52 b.
6.	Mirziyoyev Sh.M. Insonparvarlik, ezgulik va bunyodkorlik-milliy g'oyamizning poydevoridir. Toshkent, "Tasvir" nashriyot uyi, 2021. – 36 b.
7.	Mirziyoyev Sh.M. Yangi O'zbekiston taraqqiyot strategiyasi. Toshkent, "O'zbekiston" nashriyoti, 2022. – 416 b.
8.	O'zbekiston Respublikasi Prezidentining 2019-yil 28-martdagi "Veterinariya va chorvachilik sohasida davlat boshqaruvi tizimini tubdan takomillashtirish chora-tadbirlari to'g'risida"gi PF-5696 son Farmoni.
9.	O'zbekiston Respublikasi Prezidentining 2022-yil 31-martdagi "Veterinariya va chorvachilik sohasida kadrlar tayyorlash tizimini tubdan takomillashtirish to'g'risida"gi PQ-187-son qarori.
10.	Криков В.В. Болезни пчёл. Современные методы лечения. / В.В. Криков, Е.М. Мостовой. -Ростов н/Д: «Феникс», 2003..
Axborot manbaalari	
1.	www.gov.uz -O'zbekiston Respublikasi hukumat portal.
2.	www.lex.uz -O'zbekiston Respublikasi Qonun xujjatlari Ma'lumotlari milliy bazasi
3.	www.Ziyounet.uz .
4.	www.veterinariya.medsinasi.uz
5.	www.sea@mail.net21.ru
6.	www.veterinary@actavis.ru

Talabani fan bo'yicha o'zlashtirish ko'rsatkichini nazorat qilishda quyidagi mezonlar tavsiya etiladi:

a) 5 baho olish uchun talabani bilim darajasi quyidagilarga javob